

147. löggjafarþing 2017–2018.

Þingskjal x — x. mál.

Stjórnarfrumvarp.

Frumvarp til laga

um Matvælastofnun.

Frá sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra.

1. gr.

Matvælastofnun.

Matvælastofnun er ríkisstofnun undir yfirstjórn ráðherra. Ráðherra skipar forstjóra Matvælastofnunar.

2. gr.

Hlutverk.

Hlutverk Matvælastofnunar er að:

a. fara með stjórnýsly þeirra málaflokka sem sérlög kveða á um og annast opinbert eftirlit í samræmi við ákvæði þeirra,

b. veita ráðherra ráðgjöf um þá málaflokka sem falla undir starfssvið stofnunarinnar, þ.m.t. aðstoð við stefnumótun, undirbúning laga og stjórnvaldsfyrirmæla, ákvarðanir og alþjóðlegt samstarf,

c. veita öðrum stjórnvöldum ráðgjöf og umsagnir um mál á starfssviði stofnunarinnar,

d. vinna að samræmingu og skilvirkni opinbers eftirlits á starfssviði sínu,

e. vinna að opnun og viðhaldi markaða fyrir íslenskar afurðir,

f. veita hagsmunaaðilum og almenningi fræðslu um málefni á starfssviði stofnunarinnar.

3. gr.

Skipulag o.fl.

Matvælastofnun skiptist í svið eftir viðfangsefnum. Forstjóri ræður sviðsstjóra yfir hvert svið. Ráðherra skipar þó sviðsstjóra yfir sérstöku sviði sem fer með málefni dýrasjúkdóma og varna gegn þeim og velferðar dýra. Sá sviðsstjóri skal vera dýralæknir að mennt og nefnast yfirdýralæknir. Hann heyrir undir forstjóra sem setur honum erindisbréf með hliðsjón af þeim verkefnum sem yfirdýralækni eru sérstaklega falin með lögum. Forstjóri ræður annað starfsfólk nema annað sé tekið fram í lögum.

Matvælastofnun starfrækir umdæmisstofur sem sinna eftirlitsstörfum og ákveður ráðherra fjölda umdæma og mörk milli þeirra. Forstjóri ákveður staðsetningu umdæmisstofa og ræður dýralækni sem veitir hverri skrifstofu forstöðu og fer með þau verkefni sem héraðsdýralækni eru falin með lögum.

Matvælastofnun starfrækir landamærastöðvar eftir þörfum til að hafa eftirlit með öllum innflutningi búfjárafurða, sjávarafurða og lifandi ferskvatns- eða sjávardýra frá ríkjum utan Evrópska efnahagssvæðisins.

Matvælastofnun skal árlega gera áætlun um störf stofnunarinnar, birta skýrslu um starfsemi sína og setja sér stefnu til lengri tíma um starfsemi sína og meginverkefni í samræmi við ákvæði laga um opinber fjármál.

Ráðherra setur í reglugerð nánari ákvæði um skipulag og starfsemi Matvælastofnunar að fengnum tillögum forstjóra.

4. gr.

Samstarfsráð.

Matvælastofnun skal hafa samvinnu og samráð við þá aðila, félög, samtök og stofnanir sem tengjast starfsemi hennar. Við stofnunina skal starfa samstarfsráð þar sem reglubundið samráð og miðlun upplýsinga á sér stað. Ráðherra skipar samstarfsráðið, ákveður fjölda fulltrúa og hverjir tilnefna þá auk Matvælastofnunar. Ráðið skal hittast minnst tvisvar á ári, en ráðherra setur í reglugerð nánari ákvæði um starfsemi þess.

5. gr.

Samningar við aðila um framkvæmd eftirlits.

Matvælastofnun er heimilt með samningi að fela aðilum að annast afmarkaða hluta af lögbundnu eftirliti fyrir sína hönd.

Aðili skv. 1. mgr. skal eftir atvikum hafa fullnægjandi menntun, starfsréttindi eða viðeigandi faggildingu. Ráðherra skal með reglugerð mæla nánar fyrir um hvaða kröfur skuli gerðar hverju sinni.

Aðila skv. 1. mgr. verður ekki, nema á grundvelli lagaheimildar, falið að taka ákvörðun um innheimtu gjalda, beitingu viðurlaga eða aðrar sambærilegar ákvarðanir um rétt eða skyldu þeirra sem eftirlit beinist að.

Aðilar skv. 1. mgr. og starfsmenn þeirra skulu bundnir þagnarskyldu um það sem þeir fá vitneskju um við framkvæmd eftirlits og leynt á að fara. Um þagnarskylduna gilda ákvæði 18. gr. laga um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins nr. 70/1996 sem og þau lögmæltu þagnarskylduákvæði sem gilda um starfsmenn Matvælastofnunar sjálfrar eftir þeim sérlögum sem mæla fyrir um viðkomandi eftirlit. Brot á þagnarskyldu samkvæmt þessari málsgrein skal varða refsingu skv. 136. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940, með síðari breytingum.

Um samning skv. 1. mgr. fer eftir 40. gr. laga um opinber fjármál nr. 123/2015, að því leyti sem strangari eða ítarlegri kröfur koma ekki fram í lögum þessum eða þeim sérlögum sem mæla fyrir um viðkomandi eftirlit.

6. gr.

Gildistaka.

Lög þessi öðlast þegar gildi. Jafnframt falla úr gildi lög nr. 80/2005 um Matvælastofnun.

Greinargerð.

1. Inngangur.

Með lögum nr. 80/2005 um Landbúnaðarstofnun, sem tóku gildi 1. janúar 2006, var Landbúnaðarstofnun stofnuð. Tók stofnunin við réttindum og skyldum stofnana aðfangaeftirlits, yfirdýralæknis og veiðimálastjóra, sem voru lagðar niður. Auk þess færðist plöntueftirlit Landbúnaðarháskóla Íslands yfir til Landbúnaðarstofnunar. Með lögum nr.

167/2007 um breytingu á ýmsum lögum vegna tilfærslu verkefna innan Stjórnarráðs Íslands, sem tóku gildi 1. janúar 2008, voru matvælamál flutt til sjávarútvegs- og landbúnaðarráðuneytisins og heiti laga nr. 80/2005 breytt í lög um Matvælastofnun. Má því segja að lögini hafi einkennst af því að verið var að sameina stofnanir og taka afstöðu til réttarstöðu starfsmanna.

Matvælastofnun er á nú á tíunda starfsári. Frá því stofnunin var sett á laggirnar hafa ýmis ný verkefni verið færð til stofnunarinnar. Eftirlit með kjötvinnslum, mjólkurbúum, eggjaframleiðslu og sjávarafurðum í kjölfar gildistöku matvælalöggjafar Evrópusambandsins hér á landi 2010 og 2011 í gegnum samninginn um Evrópska efnahagssvæði. Jafnframt var stofnuninni falið að annast stjórnsýslu og eftirlit með lögum nr. 55/2013 um velferð dýra. Þá var eftirlit og stjórnsýsla vegna fiskeldis fært til stofnunarinnar árið 2015 og stjórnsýsluverkefni frá Bændasamtökum Íslands ári síðar.

Eins og nánar verður lýst hér á eftir hafa komið ábendingar um að þörf væri á endurskoðun laga um Matvælastofnun, bæði í skýrslu Ríkisendurskoðunar um Matvælastofnun 2013 og í skýrslu sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra um Matvælastofnun (146. löggjafarþing 2016-2017. Þingskjal 499 – 370. mál).

Samhliða frumvarpi þessu er lagt fram frumvarp sem gerir breytingar á lögum nr. 93/1995 um matvæli og lögum nr. 66/1998 um dýralækna og heilbrigðisþjónustu við dýr að því er varðar starfsemi Matvælastofnunar. Með þessum tveimur frumvörpum er ætlunin að bregðast við þessum ábendingum.

Frumvarp þetta er samið í atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytinu.

2. Tilfni og nauðsyn lagasetningar.

Matvælastofnun starfar samkvæmt lögum nr. 80/2005. Í 2. gr. laganna er hlutverki stofnunarinnar lýst. Ákvæðið telur upp 21 lög sem stofnunin ber að hafa eftirlit eða annast stjórnsýslu samkvæmt. Þau eru eftirfarandi:

- Nr. 66/1998, um dýralækna og heilbrigðisþjónustu við dýr.
- Nr. 25/1993, um dýrasjúkdóma og varnir gegn þeim.
- Sóttvarnalög, nr. 19/1997.
- Nr. 94/1962, um almannavarnir.
- Nr. 67/1990, um Tilraunastöð Háskóla Íslands í meinafræði að Keldum.
- Nr. 54/1990, um innflutning dýra.
- Nr. 60/2006 um varnir gegn fisksjúkdómum.
- Lyfjalög, nr. 93/1994.
- Nr. 6/1986, um afréttamálefni, fjallskil o.fl.
- Nr. 55/2002, um útflutning hrossa.
- Nr. 22/1994, um eftirlit með fódri, áburði og sáðvöru.
- Nr. 51/1981, um varnir gegn sjúkdómum og meindýrum á plöntum.
- Nr. 96/1997, um slátrun og sláturafurðir.
- Búvörulög, nr. 99/1993.
- Nr. 38/2013 um búfjárhald o.fl.
- Nr. 162/1994, um lífræna landbúnaðarframleiðslu.
- Nr. 55/1998 um meðferð, vinnslu og dreifingu sjávarafurða.
- Nr. 93/1995 um matvæli.

- Nr. 55/2013 um dýravelferð.
- Nr. 71/2008 um fiskeldi.
- Nr. 90/2011 um skelfiskrækt

Á grundvelli þessara laga eru síðan yfir 300 reglugerðir sem fjalla um starsemi stofnunarinnar eða eftirlit sem henni ber að sinna.

Í skýrslu sinni til Alþingis frá nóvember 2013 hvatti Ríkisendurskoðun atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið til þess að sett yrðu ný lög um Matvælastofnun, rammalög þar sem m.a. væri kveðið skýrt á um hlutverk hennar, verkefni, stjórnun og önnur lög sem um starfsemina gilda. Jafnframt þyrfti ráðuneytið að leggja mat á hvort matvælaeftirlit á Íslandi verði skilvirkara, hagkvæmara og árangursríkara ef það yrði sameinað á eina hendi. Mikilvægt væri að endurskoða og einfalda löggjöf um stofnunina og kanna hvort setja mætti heildarlög um stofnunina.

Í lok árs 2016 ákvað atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið að láta fara fram úttekt á Matvælastofnun. Voru tveir sérfræðingar fengnir til verksins. Í skýrslu sinni fjölluðu þeir um gildandi lög um Matvælastofnun og sögðu að í nýrri lagasetningu væri mikilvægt að þar komi fram með skýrum hætti umfang, ábyrgð og umboð stofnunarinnar þegar á heildina er litið. Mikilvægt væri að endurnýjun laganna fari fram í nánú samstarfi milli ráðuneytis, stofnunar og hagsmunaaðila og að í kjölfarið verði mótuð heildræn opinber stefna um starfsemina sem auðveldar ákvarðanir um áherslur í þróun innviða hennar og eftirfylgni með árangri.

Þegar farið var að huga nánar að nýrri lagasetningu um Matvælastofnun var leitað álits sérfræðings í stjórnsýslurétti, og niðurstaðan varð sú að ekki væri rétt að breyta þeirri grundvallarreglu sem nú gildir að verkefni, ábyrgð og umboð stofnunarinnar er skilgreint í sérlögum. Það væri óskilvirkt og til þess fallið að búa til flækjur um samspil laga að færa inn í lög um Matvælastofnun upptalningu og útlitun á verkefnum sem eru með skýrum hætti skilgreind í sérlögum. Þá verði að hafa í huga að matvælaeftirlit er framkvæmt bæði af Matvælastofnun og heilbrigðisnefndum sveitarfélaga og gilda sérlögin, lög nr. 93/1995 um matvæli, jafnt um starfsemi Matvælastofnunar og nefndanna. Ekki ætti heldur að telja upp í lögnum atriði sem leiða af stjórnsýslulögum, upplýsingalögum eða öðrum lögum nema að því leyti sem setja eigi sérreglur sem eiga við um Matvælastofnun. T.a.m. hafi stofnunin í dag yfir að ráða ákveðnum úrræðum og tækjum sem hún getur beitt til að framkvæma hlutverk sitt. Þessu megi skipta í þrjá flokka. Í fyrsta lagi þá er það beiting beinna valdheimilda, s.s. með töku stjórnvaldsákvarðana gagnvart þeim sem eftirlitið beinist að. Líka eru vissar valdheimildir til staðar um skipulag eftirlits og samræmingu þess, m.a. gagnvart heilbrigðisnefndum. Ekki er rétt að lýsa þeim sérstaklega í hinum almennu lögum um stofnunina. Að því leyti sem Matvælastofnun á, með beinum fyrirætlum til heilbrigðisnefnda, að geta samræmt stjórnsýsluverkefni sem eru á hennar sviði þá þurfa slík lagaákvæði að vera nokkuð ítarlega útfærð, vegna sjálfstæðrar stöðu sveitarfélaganna. Þau eiga af þeirri ástæðu best heima í sérlögum sem lúta að hverju verkefni fyrir sig. Þetta er gert í gildandi lögum nr. 93/1995 um matvæli. Í öðru lagi þá hefur stofnunin möguleika á að hafa frumkvæði að gerð greininga, skýrslna, leiðbeiningarrita o.fl. Slík gögn eru eðli máls samkvæmt ekki bindandi, hvorki fyrir önnur stjórnvöld né einkaaðila, nema skýr lagaákvæði hafi verið sett um það í viðkomandi sérlögum. Þess vegna þarf heldur ekki ítarleg lagaákvæði um þetta. Svigrúmið um slíkt ræðst fyrst og fremst af mannafla og fjárráðum stofnunarinnar. Í þriðja lagi þá mun stofnunin veita ráðgjöf til annarra stjórnvalda

(sérstaklega ráðherra) þegar eftir því er leitað eða hafa frumkvæði að slíku, t.d. með tillögugerð til ráðherra um laga- eða reglubreytingar, þar sem þess er þörf – t.d. vegna kerfislegra ágalla í lögum eða stjórnásluframkvæmd eða vegna sérstakra áhættuþátta sem sérfræðingar stofnunarinnar koma auga á.

Eitt af því sem gagnrýnisráddir heyrast um varðandi starf Matvælastofnunar er að ekki sé nægilegt samráð haft við þá aðila sem starfið varðar mest. Í skýrslu Ríkisendurskoðunar má finna útkomu könnunar til samskipta við Matvælastofnun. Kemur fram í skýrslunni að 53% svarenda taldi þau góð. Mikill munur var á viðhorfum eftir starfsgreinum. 86% aðila í öðrum matvælaiðnaði taldi samskiptin mjög eða frekar góð en 32% aðila í búrekstri. Þegar kom að könnun á þjónustu Matvælastofnunar töldu 31% svarenda hana góða. Óánægja með þjónustu stofnunarinnar var meiri meðal aðila í búrekstri en matvælaiðnaði. Í skýrslu atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytisins um Matvælastofnun komu sambærilegar ábendingar. Þeir aðilar sem leituðu til höfunda meðan á þessari úttekt stóð áttu það allir sammerkt að kvarta undan samskiptaleyfi eða seinum og óformlegum samskiptum við MAST. Meðal tillagna höfunda skýrslunnar er að koma eigi upp formlegum samráðsvettvangi (fagráði) hagsmunaaðila sem fjallar um starfsemina, er stofnuninni mikilvægt bakland varðandi áherslur og þróun í starfseminni og stuðlar að auknum gagnkvæmum skilningi.

3. Meginefni frumvarpsins.

Í gildandi lögum nr. 80/2005 um Matvælastofnun er stofnuninni falin framkvæmd ýmissa laga sem talin eru upp í 2. grein laganna. Í lögnum koma jafnframt fram mjög einfaldar reglur um skipulag stofnunarinnar. Þar segir á hinn bóginn ekkert nánar til um einstök verkefni hennar, þau verksvið sem hún á að fjalla um og hvaða valdheimildir hún hefur innan þeirra. Öll starfsemi Matvælastofnunar, valdheimildir hennar, skyldur og ábyrgð, ráðast hverju sinni af öðrum lögum en lögnum um stofnunina sjálfa.

Með frumvarpi þessu eru felld niður ákvæði og upptalning laga sem tóku mið af því þegar verið var að sameina verkefni fleiri stofnana eins og áður gat. Þá eru sett ákvæði um starfrækslu umdæmisstofa og landamærastöðva og tekið upp það nýmæli að við stofnunina skuli starfa samstarfsráð til að vera vettvangur samráðs og upplýsingaskipta milli Matvælastofnunar og þeirra sem starf hennar tengist. Enn fremur er tekin upp í lögum heimild til að semja við faggilta einkaaðila um afmörkuð verkefni við eftirlit. Slík heimild er nú þegar í matvælalögum, lögum um fôður áburð og sáðvöru og lögum um lífræna ræktun, en með því að taka hana hér upp gildir hún enn fremur um verkefni stofnunarinnar samkvæmt öðrum lögum.

Með frumvarpinu er mælt fyrir um skiptingu stofnunarinnar. Gert er ráð fyrir að forstjóri ákveði sviðaskiptingu og ráði sviðsstjóra með þeirri undantekningu að kveðið er á um sérstakt svið er fari með dýrasjúkdóma og varnir gegn þeim og málefni dýravelferðar og skipar ráðherra sviðsstjóra þess sviðs, sem skal vera dýralæknismenntaður og bera starfsheitið yfirdýralæknir. Þetta er óbreytt frá gildandi lögum og er talið rétt að viðhalda með hliðsjón af því hlutverki sem yfirdýralækni er falið í lögum um innflutning dýra. Hins vegar er það ákvæði felld niður að yfirdýralæknir skuli vera staðgengill forstjóra. Sett er nýtt ákvæði um að Matvælastofnun skuli árlega gera áætlun og birta skýrslu um starfsemi sína. Einnig að setja sér stefnu til lengri tíma í samræmi við lög um opinber fjármál.

Ákvæði um héraðsdýralækna og umdæmisskrifstofur Matvælastofnunar eru nú í 11. grein laga nr. 66/1998, um dýralækna og heilbrigðisþjónustu við dýr. Í ljósi þess að héraðsdýralæknar eru nú starfsmenn Matvælastofnunar þykir rétt að starf þeirra og umdæmisstofanna, eins og frumvarpið gerir ráð fyrir að þær kallist, falli undi lög um þá

stofnun. Í gildandi lögum eru skilgreind sex umdæmi héraðsdýralækna, en hér er lagt til að það verði sett í hendur ráðherra að ákveða fjölda umdæma og mörk milli þeirra. Aðstæður geta breyst og valdið því að rétt sé að færa mörkin til og eðlilegt að það sé mögulegt án lagabreytingar.

Samkvæmt 27. grein b í lögum nr. 93/1995, um matvæli skal allur innflutningur búfjárafurða, sjávarafurða og lifandi ferskvatns- eða sjávardýra frá ríkjum utan Evrópska efnahagssvæðisins fara um landamærastöðvar. Á landamærastöðvum skal fara fram athugun á skjölum og samanburður á þeim og sendingu til að sannreyna uppruna hennar og ákvörðunarstað. Matvælastofnun starfrækir nú x slíkar stöðvar, en eðlilegt þykir að festa skyldu stofnunarinnar til þess í lögum.

Með frumvarpi þessu er gerð tillaga um að lögfesta ákvæði um samráð og jafnframt að marka því ákvæðinn farveg með því að ráðherra skipi samstarfsráð við stofnunina, sem í muni tilnefna félög og samtök aðila sem starf Matvælastofnunar beinist að og stofnanir sem eiga samstarf við Matvælastofnun. Þar er m.a. átt við samtök neytenda, ýmis samtök framleiðenda og viðskipta, samtök á sviði dýravelferðar og samstarfsaðila á borð við heilbrigðisnefndir sveitarfélaga. Lagt er í hendur ráðherra að ákveða tilnefningaraðila og fjölda fulltrúa, en gert er ráð fyrir að umtalsverður fjöldi skipi ráðið. Samstarfsráðið fer ekki með völd eða getur haft bein afskipti af starfi Matvælastofnunar, en er vettvangur samráðs og skipta á upplýsingum sem ætlað er að auka gagnkvæman skilning.

Loks er með frumvarpinu kveðið á um heimildir Matvælastofnunar til að fela faggiltum eftirlitsaðilum að framkvæma eftirlit fyrir sína hönd. Heimildir af þessu tagi eru að finna í sérlægum. Þeir aðilar sem geta tekið að sér hlutverk af þessu tagi þurfa að hafa eftir atvikum fullnægjandi menntun, starfsréttindi eða viðeigandi faggildingu. Í þeim tilvikum sem Matvælastofnun annast eftirlit með reglum sem leiða af EES-samningnum eru gerðar ríkar kröfur til aðila sem annast slíkt eftirlit. Um það gilda ákvæði reglugerðar Evrópuþingsins og ráðsins (EB) nr. 882/2004 um opinbert eftirlit til að staðfesta að lög um fóður og matvæli og reglur um heilbrigði og velferð dýra séu virt, sem innleidd hefur verið í íslenskan rétt með reglugerð nr. 106/2010 um gildistöku reglugerðar Evrópuþingsins og ráðsins (EB) nr. 882/2004 um opinbert eftirlit til að staðfesta að lög um fóður og matvæli og reglur um heilbrigði og velferð dýra séu virt. Í 5. gr. EB-reglugerðarinnar er kveðið á um úthlutun sérverkefna sem tengjast opinberu eftirliti. Í ákvæðinu eru ítarleg skilyrði rakin fyrir framsali af þessu tagi, m.a. að eftirlitsaðilinn starfi og hafi fengið faggildingu í samræmi við Evrópustaðal EN 45004 „General criteria for the operation of various types of bodies performing inspection“ og/eða annan staðal ef hann á frekar við verkefni sem um er að ræða og honum hefur verið úthlutað.

Þegar kemur að öðrum eftirlitsverkefnum Matvælastofnunar, sem leiða ekki af EES-samningnum, getur verið fullnægjandi að eftirlitsaðilinn hafi fullnægjandi menntun eða starfsréttindi. Ráðherra skal með reglugerð mæla nánar fyrir um hvaða kröfur skuli gerðar hverju sinni.

Um einstakar greinar frumvarpsins.

Um 1. gr.

Með fyrri setningunni er mælt fyrir um tilvist stofnunarinnar annars vegar og stjórnarfarslega stöðu hennar gagnvart ráðherra hins vegar. Þetta er óbreytt frá gildandi lögum. Með síðari setningunni er tekið af skarið um að ráðherra skipi forstjóra stofnunarinnar. Óþarft er í raun að segja meira. Það leiðir af lögum nr. 70/1996, um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins, að forstöðumenn ríkisstofnana eru embættismenn sé annað

ekki ákvæðið í lögum. Samhliða virkjast þá reglan um að hann skuli skipaður til fimm ára í senn, eins og nánar segir í þeim lögum. Af stöðu forstöðumanns sem yfirmanns leiðir að honum ber þá að skipuleggja stofnunina, ráða starfsmenn og standa skil á fjárreiðum hennar og verkstjórn gagnvart fagráðherra, fjármálaráðherra, ríkisendurskoðun og umboðsmanni Alþingis, eftir því sem við á. Um hlutverk og ábyrgð forstöðumanna eru bæði ákvæði í almennum lögum nr. 70/1996, um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins, og í lögum nr. 123/2015, um opinber fjármál. Óþarft er og til þess fallið að auka óskýrleika í löggjöf að endurtaka þau almennu ákvæði sem gilda um allar ríkisstofnanir í þessum lögum. Aðeins þarf að fjalla um skipulag stofnunarinnar og ábyrgð forstöðumanns í þeim ef ætlunin er að *víkja frá* almennum lagareglum að þessu leyti.

Um 2. gr.

Með þessari upptalningu er hlutverk stofnunarinnar upp talið – án hættu á að skörun verði milli ákvæða sérlaga annars vegar og þessa lagaákvæðis hins vegar.

Um 3. gr.

Í þessari grein er mælt fyrir um að Matvælastofnun skiptist í svið eftir viðfangsefnum, sem er í samræmi við gildandi lög. Gert er ráð fyrir að forstjóri ákveði sviðaskiptingu og ráði sviðsstjóra með þeirri undantekningu að kveðið er á um sérstakt svið er fari með dýrasjúkdóma og varnir gegn þeim og málefni dýravelferðar og skipar ráðherra sviðsstjóra þess sviðs, sem skal vera dýralæknismenntaður og bera starfsheitið yfirdýralæknir. Þetta er óbreytt frá gildandi lögum og er talið rétt að viðhalda með hliðsjón af því hlutverki sem yfirdýralækni er falið í lögum um innflutning dýra. Hins vegar er það ákvæði fellt niður að yfirdýralæknir skuli vera staðgengill forstjóra.

Sett er nýtt ákvæði um að Matvælastofnun skuli árlega gera áætlun og birta skýrslu um starfsemi sína. Einnig að setja sér stefnu til lengri tíma í samræmi við lög um opinber fjármál.

Ákvæði um héraðsdýralækna og umdæmisskrifstofur Matvælastofnunar eru nú í 11. grein laga nr. 66/1998, um dýralækna og heilbrigðisþjónustu við dýr. Í ljósi þess að héraðsdýralæknar eru nú starfsmenn Matvælastofnunar þykir rétt að starf þeirra og umdæmissstofanna, eins og frumvarpið gerir ráð fyrir að þær kallist, falli undi lög um þá stofnun. Í gildandi lögum eru skilgreind sex umdæmi héraðsdýralækna, en hér er lagt til að það verði sett í hendur ráðherra að ákveða fjölda umdæma og mörk milli þeirra. Aðstæður geta breyst og valdið því að rétt sé að færa mörkin til og eðlilegt að það sé mögulegt án lagabreytingar.

Samkvæmt 27. grein b í lögum nr. 93/1995, um matvæli skal allur innflutningur búfjárafurða, sjávarafurða og lifandi ferskvatns- eða sjávardýra frá ríkjum utan Evrópska efnahagssvæðisins fara um landamærastöðvar. Á landamærastöðvum skal fara fram athugun á skjölum og samanburður á þeim og sendingu til að sannreyna uppruna hennar og ákvörðunarstað. Matvælastofnun starfrækir nú x slíkar stöðvar, en eðlilegt þykir að festa skyldu stofnunarinnar til þess í lögum.

Um 4. gr.

Með þessu ákvæði er samstarfsráð komið á fót sem ráðherra skipar. Í ráðið verða tilnefnd félög og samtök aðila sem starf Matvælastofnunar beinist að og stofnanir sem eiga samstarf við Matvælastofnun. Þar er m.a. átt við samtök neytenda, ýmis samtök framleiðenda og viðskipta, samtök á sviði dýravelferðar og samstarfsaðila á borð við heilbrigðisnefndir

sveitarfélaga. Lagt er í hendur ráðherra að ákveða tilnefningaraðila og fjölda fulltrúa, en gert er ráð fyrir að umtalsverður fjöldi skipi ráðið. Samstarfsráðið fer ekki með völd eða getur haft bein afskipti af starfi Matvælastofnunar, en er vettvangur samráðs og skipta á upplýsingum sem ætlað er að auka gagnkvæman skilning.

Um 5. gr.

Í ákvæðinu felst almenn regla um heimild Matvælastofnunar til að fela faggiltum eftirlitsaðilum að framkvæma eftirlit fyrir sína hönd. Samhliða væri rétt að fella ákvæði sem mæla fyrir um þetta úr viðeigandi sérlögum, nema að því leyti sem rétt er talið að gera strangari kröfur (1) til hinna faggiltu eftirlitsaðila, (2) um útfærslu samninga eða (3) um valdframsalsheimildir til viðkomandi eftirlitsaðila.

Þar sem 1. mgr. tiltekur sérstaklega *einkaaðila* þá er ljóst að þessu ákvæði er ekki ætlað að hafa áhrif á heimildir Matvælastofnunar til að færa einstök verkefni, samkvæmt lagaheimildum, til heilbrigðisnefnda.

Í þeirri almennu reglu sem hér er lögð til, sbr. sérstaklega ákvæði 2. mgr., felst að eftirlitsaðilarnir myndu afla upplýsinga, sem Matvælastofnun hefði þá samkvæmt viðeigandi samningi aðgang að. Gert er ráð fyrir að í samningum kæmi einnig almennt fram að ef í eftirliti kæmu fram ætluð frávík frá gildandi reglum þá fengi Matvælastofnun tilkynningu um þau frá eftirlitsaðilanum. Nánari ákvarðanir af því tilefni, s.s. um viðbrögð vegna mögulegra frávika í rekstri og forræði á málsmeðferðinni við undirbúning þeirra viðbragða (stjórnvaldsákvarðana um lokanir t.d.) yrðu á hendi Matvælastofnunar sjálfrar.

Um 6. gr.

Ákvæðið þarfnast ekki skýringar